

VEDENÍ BOJOVÉ ČINNOSTI OMS PO ODPOUTÁNÍ OD HLAVNÍCH SIL

Rozvíjení útoku do hloubky je jedna z rozhodujících fází útočné operace. Jeho podstata spočívá v dokončení zničení protistojících nepřátelských uskupení a v dosažení vysokého tempa postupu vojsk včasným narůstáním úsilí k udržení nezbytné převahy nad nepřítelem na nejdůležitějších směrech a ve sladěné činnosti všech sil a prostředků frontu (armády).

Především je to dovršení průlomu prvního pásma obraní předního obranného prostoru skupiny armád (armádního sboru) a přenesení úsilí do operační hloubky nepřítele. Rozvíjení operačního úspěchu bude spojeno s dokončením zničení hlavních nepřátelských uskupení, se zmařením vytváření a rozvinutí nepřátelských záloh nebo jejich zničením ve střetných sraženích, s násilným přechodem vodních překážek z chodu a také ovládnutím důležitých prostorů a objektů, na jejichž udržení závisí odolnost operační sestavy.

Všechny tyto úkoly můžeme řešit jadernými a palebnými údery na nepřítele, vysíláním OMS, zasazováním druhých sledů a záloh, narůstáním sil na hlavních směrech včasným přeskupením vojsk z druhých směrů a postupným vysazováním vzdušných výsadků.

V článku se zaměřím na rozvíjení útočné operace v hloubce vedením bojové činnosti operační manévrovací skupinou po jejím odpoutání od hlavních sil frontu (armády).

Operační manévrovací skupinu armády zasazujeme zpravidla po dokončení průlomu hlavní obranné čáry nepřítele a operační manévrovací skupinu frontu po průlomu předního obranného prostoru skupiny armád nebo mezilehlých obranných čar, tj. když budou zničeny bližší operační zálohy nepřítele, narušena operační odolnost jeho obrany a vytvořeny nezbytné podmínky k rychlé-

mu odpoutání OMS od útočících vojsk prvního sledu k přenesení bojové činnosti do operační hloubky nepřítele a k vedení rozhodné manévrové činnosti. To může být nejčastěji v hloubce 100—150 i více km nebo v průběhu druhého až třetího, někdy i čtvrtého dne operace. Podle situace je možné zasadit OMS i v jinou dobu. V každém případě stanovení doby zasazení OMS vyžaduje tvůrčí přístup velitele a štábu, všestranné zhodnocení konkrétní situace, možnosti vlastních vojsk a nepřítele a důsledné zabezpečení.

Vedení přepadové činnosti

Jakmile se OMS odpoutá od hlavních sil frontu (armády), přechází k vedení přepadové činnosti. K plnění tohoto úkolu vytváří velitel OMS přepadové odřady jako prvek sestavy, který je určen k plnění dílčích úkolů. Vytváření těchto odřadů je dáno tím, že OMS nebude plnit jen operační a operačně taktické úkoly v kompaktní sestavě, ale musí v průběhu své činnosti obsazovat, ničit a umlčovat i objekty taktického významu.

Přepadové odřady OMS vytváříme zpravidla v síle zesíleného motostřeleckého (tankového) pluku nebo praporu. Zesílení odřadu bude závislé na úkolu a možnostech, které velitel OMS bude mít. Většinou bude posilován 1—3 dělostřeleckými oddíly, ženijní jednotkou k odtarasování, popř. ničení objektů a dalšími prostředky pro podporu a zabezpečení boje. Motostřelecký prapor můžeme posilovat tankovou jednotkou, tankovému pluku může být na dobu plnění úkolu přidělena motostřelecká jednotka v síle až praporu.

Ve prospěch boje přepadového odřadu může velitel OMS vést jaderné údery, podporovat jej palbami dělostřelectva a údery bojových vrtulníků.

Přepadové odřady mohou působit v součinnosti se vzdušnými výsadbami, zpravidla vrtulníkovými, které vytváří OMS z vlastních sil a prostředků.

Přepadovému odřadu v síle zesíleného **pluku** mohou být určovány k ničení tyto objekty:

- prostředky jaderného napadení nepřítele (např. nejdůležitější prvky palebné baterie řízených střel Pershing),
- letiště s letouny (vrtulníky) a pozemním zabezpečovacím zařízením,
- prostředky PVO nepřítele (baterie Nike Hercules),
- místa velení (zpravidla armádních sborů),
- důležité objekty teritoria,
- sklady, zejména jaderné munice.

Přepadový odřad v síle zesíleného **praporu** může být vyslán k ničení menších objektů, jako např. letounů (vrtulníků) a technických zařízeních na letištích, spojovacích uzlů, prostředků REB a PVO (baterií Hawk), velitelských stanovišť taktického stupně, skladů apod.

Přepadové odřady v síle praporů mohou působit do vzdálenosti 20 až 30 km a přepadové odřady v síle pluků do 50 km od hlavních sil OMS.

Charakteristickým rysem bojové činnosti odřadu je rychlý manévr, nenadálý a prudký úder z několika směrů na daný objekt a jeho ovládnutí nebo zničení v součinnosti se vzdušným výsadbem (pokud se vysazuje) a návrat do sestavy OMS, případně vedení přepadu dalšího objektu.

Organizace zasazení a boje přepadových odřadů musí být plánována a řízena centralizovaně ze štábu OMS. Nesmíme v žádném případě připustit decentrali-

zaci operační (bojové) sestavy OMS, neboť by přílišným rozptýlením ztratila svou údernou sílu. Na druhé straně tato centralizace nevylučuje iniciativu velitelů, volnost manévru a rozhodnost při plnění úkolu. Ničení objektů, zejména těch, které jsou na směru činnosti svazku (útvary) začleněného do OMS, budou organizovat příslušní velitelé. Půjde o objekty, které zjistí buď vlastní průzkum, nebo které byly zjištěny průzkumem nadřazeného a v průběhu bojové činnosti přiděleny k ničení.

Prolomení mezilehlého obranného postavení

OMS musí být vždy připravena řešit operační úkoly, které vyžadují soustředit síly k určenému cíli. Jedním z úkolů operačního charakteru, který může OMS plnit, je prolomení z chodu mezilehlého obranného postavení.

Z modelu systému obrany skupiny armád pravděpodobného nepřítele je zřejmé, že prostory rozmístění druhého operačního sledu jsou ve vzdálenosti okolo 200 km od předního okraje obrany zpravidla jako součást vojsk, uskupených na mezilehlém obranném postavení. Toto postavení v případě nepříznivého vývoje operace obsazují armádní sbory a svazky druhého operačního sledu.

Mezilehlé obranné postavení prolamuje OMS z chodu na široké frontě, na směrech a v úsecích, které nejsou obsazeny nepřítelem nebo jsou jen slabě bráněny.

Hlavní úsilí průzkumu soustřeďujeme na zjištění charakteru obrany tohoto postavení, jeho obsazení vojsky, zjištění záloh a slabě bráněných úseků, a to tak, aby příprava vojsk skupiny byla ukončena do jejich příchodu k postavení.

Do neobsazených úseků obrany můžeme vysadit vzdušné výsadky (vrtulníkový, padákový, kombinovaný) a vysílat předsunuté odřady. Hlavní síly skupiny rychle pronikají k postavení, postupně se rozvíjejí do předbojových a bojových sestav a za podpory paleb dělostřelectva, úderů bojových vrtulníků, stíhacího bombardovacího letectva a činnosti vzdušných výsadků z týlu rozvíjejí úspěch předsunutého odřadu, rozhodně pronikají do sestavy nepřítele a ničí ho po částech.

Frontové letectvo podporuje a spolehlivě brání OMS před úderem nepřítele ze vzduchu. Armádní letectvo, které je přiděleno OMS nebo je její organickou součástí, působí zpravidla z prostorů dočasně ovládnutých skupinou.

V případě, že předsunuté odřady neprolomily úseky obrany z chodu, organizujeme průlom mezilehlého obranného postavení se zkrácenou přípravou. Když na jednom ze směrů prolomíme úsek obrany nepřítele, skupina okamžitě uskuteční manévry ostatními silami a rozvíjí úspěch na tomto směru.

Jestliže nepřítel předejde vojska OMS a má na mezilehlém postavení vybudovanou obranu, uskutečňujeme jeho jaderné a palebné ničení, které organizujeme již na dalekých přístupech k mezilehlému postavení s použitím letectva a dalších dalekonosných prostředků podle obdobných zásad jako při útoku z chodu.

Po prolomení mezilehlého postavení OMS rychle rozvíjí úspěch do hloubky, obsazuje důležité prostory a objekty, vychází do týlu hlavního uskupení nepřítele, ničí jeho raketové jaderné prostředky, místa velení a další objekty. Důležitý význam v této fázi bojové činnosti OMS má včasné odpoutání skupiny od nepřítele a vytvoření podmínek pro další plnění úkolu.

Boj s operačními zálohami nepřítele

Jedním z nejdůležitějších úkolů, jehož úspěšné splnění rozhoduje o výsledku činnosti OMS a často i o průběhu a výsledku operace, je boj s operačními zálohami nepřítele.

Do splnění bližšího úkolu mohou být proti silám OMS frontu použity operační zálohy v hodnotě do dvou svazků až armádního sboru (druhé sledy a zálohy protistojící skupiny armád) a proti OMS armády v hodnotě brigády až divize (druhé sledy a zálohy protistojících sil prvního sledu) s cílem přehradit směr postupu OMS, zorganizovat obranu důležitých prostorů a výhodných čar terénu a vytvořit podmínky pro obklíčení a postupné zničení hlavních sil OMS.

V období plnění dalšího úkolu mohou být proti silám OMS frontu použity hlubší operační zálohy (v hodnotě 2—3 svazků). Proti OMS armády druhé sledy a zálohy protistojící skupiny armád (do dvou svazků) s cílem znemožnit manévry skupiny a využít jaderných úderů, úderů letectva a úpornou obranou důležitých prostorů zavázat vojska OMS do boje, zdržet jejich postup a vytvořit podmínky pro její zničení.

Zálohy nepřítele, v závislosti na jejich složení, ničí skupina v případě, kdy nemá podmínky pro manévry a bez jejich zničení by nemohla postupovat k prostorům (čarám) určeným k ovládnutí v hloubce a splnit stanovený úkol. V některých případech nebude možné je ničit ani po částech a vyhnout se střetnutí s jejich hlavními silami.

Podaří-li se nepříteli organizovaně přisunout a připravit k protiúderu silné uskupení, bude nutné hlavní úsilí OMS zaměřit proti němu. Bude tomu tak proto, že budou vytvářeny podmínky pro rozvíjení operace ve vysokém tempu, neboť hlavní síly operačních záloh nepřítele budou předčasně zavázány do boje a zbaveny manévru a iniciativy ještě před tím, než zasáhnou proti hlavním silám frontu (armády). Ty budou rozvíjet útok proti slabšímu nepříteli, dosáhnou vysokého tempa postupu, proniknou do hloubky a dokončí zničení nepřátelských záloh.

V závislosti na konkrétní situaci může vést boj se zálohami nepřítele vyčleňená část sil OMS střetným bojem a v krajním případě i přechodem hlavních sil do obrany s cílem jejich zdržení nebo překrytí svého boku.

V každém případě činnost při ničení záloh nepřítele se musí vyznačovat snahou předejít nepříteli v jaderném a palebném ničení, dezorganizovat jeho přesun, předejít ho v rozvíjení a ničit po částech a vyjít do jeho boku a týlu.

K předejití nepřítele a k ovládnutí důležitých čar vysíláme předsunuté odřady, vysazujeme vzdušné výsadky a zabezpečujeme minování přístupových komunikací.

Letectvo a raketové vojsko velitele, který OMS vyslal, ničí operační zálohy v prostorech soustředění a při přesunu na čáry zasazení. Raketové útvary, které jsou v sestavě OMS, vedou překvapivé údery na hlavní uskupení a nejdůležitější objekty.

V případě, že hlavní síly OMS ničí zálohy nepřítele, maximální rychlostí je přibližuje k nepříteli a rozvíjuje z proudů do předbojové a bojové sestavy.

Dělostřelectvo rozvíjeme z chodu a jakmile jsou jednotlivé oddíly (baterie) připraveny, zahajují samostatně palbu na nepřítele a jeho pochodové proudy, ničí taktické prostředky jaderného napadení, umlčují nepřátelské dělostřelecké baterie, podporují činnost předsunutého odřadu (předvojů) a zabezpečují rozvíjení a boj hlavních sil OMS.

Prostředky PVO brání hlavní síly OMS při jejich rozvinování a ničení hlavních sil nepřítele.

Útvary (jednotky) postupující čelně ničí nepřítele palbou ze všech prostředků a zabezpečují manévry a úder hlavních sil OMS do jeho boků a týlu. Hlavní síly OMS, které vedou úder do boku, přesuneme skrytě nejkratší cestou a co největší rychlostí. S využitím palby dělostřelectva a úderů letectva rozhodnou ztečí ničí nepřítele v součinnosti s vojsky postupujícími čelně a vzdušnými výsadbami. Nechráněné boky nepřítele a mezery v jeho bojových sestavách vojska využívají k rozdělení nepřítele a jeho ničení po částech. Hlavní síly OMS bez zastávky a směle rozvíjejí dosažený úspěch, zesilují úder zasazováním přicházejících útvarů (jednotek) tak, aby nepřítel nemohl zorganizovat obranu nebo přeskupit své síly. Útvary a jednotky zasazujeme do boje obvykle na bocích sestavy nebo do jejích mezer.

Pokusí-li se nepřítel přejít do obrany, zaměří OMS hlavní úsilí k zabránění organizovanému zaujetí výhodné čáry. Vojska skupiny rychle obcházejí zaujímanou čáru, úderem do boků a týlu ničí síly nepřítele a rázně pronikají do hloubky a plní určený úkol.

V případě, že operační zálohy nepřítele mají značnou převahu sil a střetnutí s nimi je nevyhnutelné, přechází OMS do kruhové obrany, rychle upevňuje dosaženou čáru, vytváří systém palby (zejména protitankové), zátarasů, organizuje spolehlivou protitankovou obranu, ničí nepřítele a vede boj v obraně do příchodu hlavních sil frontu (armády).

Násilný přechod vodní překážky a ovládnutí předmostí v součinnosti se vzdušnými výsadbami

Vedení operace (bojové činnosti) OMS bude spojeno s častým překonáváním vodních překážek.

OMS překonává vodní překážky zpravidla z chodu, ve vysokém tempu a na široké frontě (podle obdobných zásad jako v útočném boji). Učlenění bojové sestavy OMS závisí na zámyslu činnosti na protilehlém břehu, na stupni zničení nepřítele a na možnostech soudobé bojové techniky a přepravních prostředků.

Vyhodnocení terénu v předpokládaném postoru bojové činnosti, již v období plánování operace (boje), vyžaduje posílit skupinu optimálním množstvím přepravních prostředků. Toto množství musí umožnit vytvoření alespoň dvou mostových přepravišť u každé prvosledové divize OMS. OMS frontu v závislosti na charakteru terénu může být posílena 1—2 pontonovými prapory a přepravně výsadečným praporem. OMS armády (v síle vševojskového svazku) může být posílena až jedním pontonovým praporem a rotou pásových samohybných soulodí pontonového pluku armády nebo ženijním přepravně výsadečným praporem. Je účelné tyto prostředky zařadit do ženijní zálohy skupiny a v závislosti na vývoji bojové situace je pak přidělit divízím (plukům), které budou vést násilný přechod vodní překážky.

Značnou pozornost musí věnovat velitel OMS průzkumu vodní překážky. Je nutné, aby včas zjistil složení a ráz činnosti nepřítele na přístupech a na vlastní vodní překážce, rozmístění prostředků jaderného napadení, dělostřelectva a prostory rozmístění záloh. Kromě toho musí zjistit charakter vodní překážky, stav přepravišť a brodů, které jsou k dispozici, a stanovit nejvýhodnější úseky pro její překonání z chodu.

K předejití nepřítele a k ovládnutí přepravišť velitel OMS (v sestavě zabezpečovacího sledu) vysílá předsunuté odřady a předvoje. Předsunuté odřady, aniž se zdržují bojem s nepřítelem, pronikají rázně k vodní překážce a zmocňují se stávajících přepravišť. Předvoje ničí nepřítele, který brání přístupy k vodní překážce, a tím zabezpečují rychlé pronikání hlavních sil OMS.

K ovládnutí výhodných úseků se mohou vysazovat **vzdušné výsadky**. Jejich úkolem bude zabránit příchodu nepřátelských záloh k řece, ovládnutí a udržení neporušených přeprav do příchodu sil OMS. Celková hodnota vysazovaných vojsk je dána charakterem bojového úkolu, který OMS na vodní překážce bude plnit. Na velké vodní překážky, jejichž ovládnutí a udržení do příchodu hlavních sil frontu má rozhodující význam pro splnění úkolů frontové útočné operace, může být vysazován operační výsadek nebo operačně taktický výsadek. Hloubka jejich vysazení může být u operačního výsadku 100—300 i více km a operačně taktického výsadku 40—90 km. Vysazení operačního a operačně taktického výsadku plánuje nadřízený velitel. Kromě toho může být vysazován vrtulníky výsadek ze sestavy vlastní OMS v hodnotě zesíleného motostřeleckého praporu (roty) do hloubky 50 km. Jeho hodnota závisí na počtu prostředků vojskového letectva, které má velitel OMS k dispozici. V soudobých podmínkách má široké uplatnění bojové použití **kombinovaného výsadku**. Umožňuje přepravit vzduchem a vysadit výsadkové a motostřelecké jednotky v minimální době na vlastním nebo protilehlém břehu (případně oboustranně), vážně narušit stabilitu obrany nepřítele na vodní překážce a znemožnit mu účinná a souběžná opatření proti vysazovaným útvarům (jednotkám) a proti hlavním silám OMS, přibližujícím se k vodní překážce.

Násilný přechod vodní překážky zahajují zpravidla předsunuté odřady a předvoje. Rozhodným bojem ničí nepřítele, z chodu se zmocňují mostů a přepravišť nebo se přepravují na protější břeh vlastními prostředky a zabezpečují násilný přechod vojsk prvního sledu OMS. Násilný přechod vodní překážky uskutečňují hlavní síly OMS v tom uskupení, ve kterém vyšly k řece. Část dělostřelectva, které postupovalo za předvojí a dělostřelectvo hlavních sil OMS rychle zaujímá palebná postavení a podporuje násilný přechod předvojů a vojsk prvního sledu skupiny. Raketové útvary OMS zaujímají prostory bojového rozmístění a připravují jaderné údery na prostředky jaderného napadení a další důležité objekty nepřítele. Ničení nepřítele bezprostředně organizují velitelé svazků (útvarů) prvního sledu OMS.

Zároveň s ovládnutím úseků protilehlého břehu předsunutými odřady (předvojí) zřizují mostová (přívozová) přepraviště. V této fázi má zvlášť důležitý význam dovedné použití přepravních prostředků, především jejich rychlý manévr na směr, kde má OMS největší úspěch. Vyčleněné přepravní prostředky (do této doby centralizované) jsou podle situace včas předsunuty a začleněny do sestavy prvního sledu.

Hlavní síly svazků (útvarů) prvního sledu OMS s využitím úspěchu předsunutých odřadů, vzdušných výsadků, účinků jaderných úderů, paleb dělostřelectva a úderů letectva, rychle přepravíme na protilehlý břeh. Zde pronikají do hloubky, rozrážejí bojové sestavy nepřítele a postupují do jeho týlu.

Dělostřelectvo a prostředky PVO přepravujeme na protilehlý břeh tak, aby jejich většina mohla podporovat přepravu a činnost vojsk OMS. Raketové útvary přepravujeme na protilehlý břeh po bateriích tak, aby část odpalovacích zařízení byla neustále připravena k vedení úderu.

Druhý sled OMS je připraven k narůstání úsilí prvního sledu. Před vodní překážkou jej rozmísťujeme rozptýleně a skrytě. Je připraven k zahájení přesunu a k zasazení.

Útvary (jednotky) týlu a speciálně technického zabezpečení jsou přepravovány na protilehlý břeh v sestavě druhého sledu OMS po mostových a přívozových přepravištích. Jejich přepravu zajišťují zadní pochodové záštity vyčleněné z vojsk druhého sledu skupiny.

OMS frontu v síle armády (armádního sboru) o 3 vševojskových divizích může za pomoci organických a přidělených přepravně výsadkových prostředků překonat středně širokou vodní překážku za 12—14 hodin, OMS armády v síle zesílené motostřelecké (tankové) divize za 4—5 hodin.

Při plnění bojových úkolů může OMS používat různých způsobů činnosti (boje). Především jsou to:

- rozvinutí do bojové sestavy z pochodových proudů, vedení útoku z chodu ihned za předsunutými odřady (předvoji) a spojení se vzdušným výsadkem,
- boj o ovládnutí a udržení důležitého prostoru částí sil se současným vedením úderu hlavními silami do týlu,
- překvapivý úder z několika směrů,
- vedení současných nebo postupných úderů proti několika objektům nepřitele,
- poutání přísunujících záloh nepřitele částí sil se současným vedením úderu hlavními silami z týlu,
- přepadová činnost s cílem zničení jednotlivých důležitých objektů.

Při plnění operačních úkolů (např. prolomení mezilehlého postavení, ničení operačních záloh nepřitele, ovládnutí předmostí) je zřejmé, že až na určité zvláštnosti jsou způsoby ničení nepřitele obdobné jako při vedení útočné a v případě ovládnutí a udržení důležitých prostorů obranné operace (boje).

OMS při ničení uskupení a objektů nepřitele postupně obsazuje výhodné prostory, ze kterých vede další údery na nepřitele. Tento způsob činnosti má charakter skoků, jejichž délka dosahuje 50—100 km a doba trvání je dána konkrétními podmínkami operační situace. Je nutné, aby v těchto prostorech byly, pokud možno, obsazené letištní plochy, zabezpečena možnost přijetí dopravního letectva s materiálem a vytvořeny podmínky pro evakuaci raněných a zajatců.

Tento článek zdaleka nevyčerpává všechny způsoby vedení bojové činnosti OMS v hloubce nepřátelské obrany. Neustálý rozvoj operačního umění, zavádění nových zbraňových systémů, zdokonalování jaderné i konvenční výzbroje soudobých armád vyžaduje neustále hledat a teoreticky rozpracovávat nové zásady bojového použití vojsk v operaci (boji) operační manévrovací skupiny.